

Ю. О. Бірюльов

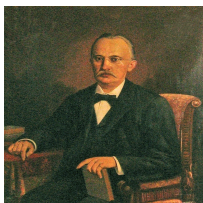
Пилиховський Антін Павлович

ПИЛИХОВСЬКИЙ Антін Павлович (07. 06. 1860, с. Нова Гребля, нині Підкарпатського воєводства, Польща — 24. 06. 1940, Львів) — живописець і графік. Завдяки стипендії від міськради м. Перемишль здобув освіту в Краківській академії мистецтв (Польща, 1877—80). У 1881 відвідав Відень, Флоренцію (навчався декілька місяців у школі мистецтв), Венецію (обидва — Італія); 1882 подорожував Російською імперією, побував у Білорусі та Україні, зокрема у Києві відвідував музеї та бібліотеки. Від 1886 постійно працював у Львові, мав славу «львівського Матейка». Уперше експонував свої твори (під псевдонімом Владимирський) 1880 на Етнографічній виставці в Коломиї («Гуцул і гуцулка», літографовані за власними рисунками портрети Б. Хмельницького й Т. Шевченка). Створював композиції на релігійні та історичні теми в стилістиці академізму й реалізму («Папські послы у Данила Галицького» (1886), «Бій з татарами у Десятинній церкві» (1884—86), «Хрещення Русі за св. Володимира Великого»), портрети, проєктував вітражі. Співорганізатор «Товариства для розвою руської штуки» у Львові (1898; на 1-й виставці товариства того ж року представив полотна й понад 20 рисунків на сюжети з історії Київської Русі, зокрема серію «Князь Данило Галицький»). На початку 20 ст. продовжив роботу над великою серією «Історія Київської Русі» («Хрещення у Києві», «Ярослав Мудрий», «Смерть Бориса і Гліба»; більшість творів тиражував у літографіях і хромолітографіях). Автор циклу літографій «Рисунки знаменитшихъ церковей Малої, Великої и Бѣлой Руси» (40 аркушів із зображенням храмів Львова, Києва, Чернігова, Почаєва, Херсона та ін. українських міст), альбомів літографій «Київські і галицькі князі», «Козацькі гетьмани» (усі — Львів, 1896). Чимало уваги приділяв релігійній тематиці,

зокрема створив ікони для церкви архистратига Михаїла в с. Дора, нині в межах м. Яремче Івано-Франківської обл. («Богородиця як цариця Русі», «Св. Ольга», «Св. Володимир»; перші спроби створення національного стилю в релігійному мистецтві Галичини; 1882—84). За його проєктами 1896—97 в м. Іннсбрук (Австрія) було виконано 9 вітражів (не збережені) із зображенням Христа-Спасителя, святих Бориса і Гліба, Параскеви, Юрія (Георгія), Антонія й Феодосія, Дмитрія, Варвари, Кирила й Мефодія, Володимира й Ольги для Преображенської церкви у Львові. 1900—14 виконав стінописи та частково іконостаси церков у с. Гусаків (нині Яворівського р-ну), Східниці (нині Дрогобицького р-ну), Чайковичах, Роздільному (нині обидва — Самбірського р-ну; усі — Львівської обл.), с. Олешів (нині Івано-Франківського р-ну Івано-Франківської обл.), с. Довгопілля (нині м. Кимполунг, Румунія; ікони 1907), смт Тересва (нині Тячівського р-ну Закарпатської обл., ікона 1908), с. Доманинці (нині в межах Ужгорода; ікони 1911). Ці його твори після 1914 було знищено або перемальовано. Створював олійні та літографічні портрети історичних осіб і сучасників, церковних і громадських діячів Галичини, а також твори побутового жанру і пейзажі. Деякі твори П. зберігаються у Львівських галереї мистецтв, історичному музеї та науковій бібліотеці.

Фотоілюстрації

Основні твори

портрети — М. Антоневича (близько 1890), Б. Хмельницького (1895), невідомого греко-католицького священника (1898), Г. Яхимовича, Ю. Куїловського-Сас, І. Наумовича, Т. Білоуса; «Христос», «Богоматір» (обидва — 1898), «Жебраки» (близько 1898), «Гаївка» (близько 1900), «Захід сонця у Києві» (1900); іконостас для церкви у м. Глиняни (нині Львівська обл.; 1898); цикли — «Історія поганської Русі» (25 творів), «Історія Галицько-Волинського князівства» (30 творів): «Пречиста Діво, мати Руського краю», «Воскресіння Лазаря», рисунки «Св. Андрій на київських горах», «Турецькі послы перед князем Володимиром», «Князь Данило на молитві», «Послы папи Інокентія IV передають королівську корону князеві Данилові», «Перші мученики у Києві», «Княгиня Ольга при дворі візантійського імператора» (усі — до 1900).

Рекомендована література

1. Дзюбан О. Антін Пилиховський — львівський графік і живописець // Галиц. брама. 2002. № 4—6;
2. Купчинська Л. Художник Антін Пилиховський: сторінки біографії // Вісн. НТШ. 2011. № 45.

Бібліографічний опис:

Пилиховський Антін Павлович / Ю. О. Бірюльов// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-879370>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).